

Іванюк І.В.

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник Інституту цифровізації освіти
Національної академії педагогічних наук України
<https://orcid.org/0000-0003-2381-785X>

**Виявлення очікувань батьків щодо покращення цифрового середовища
освітнього закладу під час дистанційної освіти в умовах війни**

***Анотація.** Представлені результати дослідження свідчать, що батьки як учасники освітнього процесу очікують удосконалення цифрового середовища освітнього закладу через оновлення матеріально-технічного забезпечення, доступ до інтернету, комунікацію та зворотний зв'язок, інформаційну безпеку.*

***Ключові слова:** інформаційно-цифрове середовище, заклад загальної середньої освіти, учасники освітнього процесу, моніторинг, дослідження.*

Ivaniuk I.V.

PhD in Pedagogical Sciences, Senior Researcher,
the Institute of Digitalization of Education, the National Academy
of Educational Sciences of Ukraine
irinaivanyuk72@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2381-785X>

**Identification of parents' expectations for improving the digital environment
of secondary school during distance education in times of war**

***Abstract.** The presented results of the study show that parents, as participants in the educational process, expect to improve the digital environment of the secondary school through the renewal of material and technical support, Internet access, communication and feedback, and information security.*

***Keywords:** information and digital environment; secondary school; participants of the educational process; monitoring; research.*

У контексті стрімкого розвитку цифрових технологій особливої актуальності набуває постійне оновлення та вдосконалення цифрової освіти. Відповідно до цього трансформується і інформаційно-цифрове середовище закладів загальної середньої освіти. Зміни охоплюють усі складові освітнього процесу — від змісту та методів навчання до впровадження цифрових інструментів, модернізації навчально-методичного забезпечення, удосконалення управлінських підходів і налагодження ефективної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу: адміністрацією, педагогами, здобувачами освіти та їхніми батьками. Для оцінки ефективності інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти

необхідно регулярно проводити моніторинг серед всіх учасників освітнього процесу. Це допоможе виявити їхні потреби та очікування, усунути недоліки й покращити цифрове середовище освітнього закладу завдяки збору й аналізу даних. Така діяльність набуває особливого значення під час освіти в умовах воєнного стану в Україні, коли доводиться застосовувати дистанційне та змішане навчання відповідно до безпекової ситуації.

Вчені Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України розробили модель інформаційно-цифрового середовища і запропонували поняття інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти як системно організовану сукупність інформаційно-ресурсного, техніко-технологічного, навчально-методичного, комунікаційно-діяльнісного забезпечення закладів загальної середньої освіти, спрямованого на організацію взаємодії суб'єктів освітнього процесу і зовнішніх стейкхолдерів; на ефективне здійснення навчально-виховних впливів, на відповідність принципам недискримінації, із врахуванням багатоманітності потреб і можливостей людини, що базується на використанні цифрових технологій [5, с. 48]. Це дослідження ґрунтується на результатах щорічних моніторингових опитувань, проведених у 2020-2024 роках, які вивчали готовність педагогічних працівників ЗЗСО до використання ІКТ-інструментів для організації дистанційного навчання, а також проблеми, з якими вони стикаються під час підвищення кваліфікації [1; 2; 3; 7].

Метою тезисів є презентація результатів дослідження опитування батьків здобувачів освіти 1–11 класів як учасників освітнього процесу щодо покращення інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти. Особливої актуальності здійснений аналіз набуває в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи освітніх закладів під час війни.

Дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи № 0123U100497 “Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України” Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України.

Дизайном дослідження обрано кількісне онлайн-опитування батьків здобувачів освіти 1 – 11 класів і здобувачів освіти 9 –11 класів як учасників освітнього процесу. Для цього створені анкети за допомогою аплікації Google Forms [6]. Аналіз та інтерпретація даних проводились з використанням методів описової статистики. Анкети була розміщена в телеграм-групах педагогічних працівників з різних областей країни, які беруть участь в освітніх проєктах громадської організації “Об’єднання “Агенція розвитку освітньої політики” з проханням розповсюдити посилання на анкету в чатах класних керівників з батьками та учнями, і поясненням, що участь в дослідженні є добровільною, а відповіді анонімними. Вибірка є нерепрезентативною. Дослідження тривало з 01.10.2024 р. по 30.11.2024 р., збір емпіричних даних відбувався з 07.10.2024 р. по 18.10.2024 р.

Проведення дослідження серед батьків мало на меті реалізацію таких завдань: здійснити апробацію діагностики ефективності використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти батьками здобувачів освіти в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи закладу освіти; визначити готовність батьків використовувати інформаційно-цифрового середовища закладу освіти, де навчається їх дитина; визначити потреби і виклики під час використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти, з якими стикаються батьки; з'ясувати оцінку батьками навичок дитини щодо самостійного навчання під час дистанційної освіти; з'ясувати рівень матеріально-технічного забезпечення в родині дитини пристроєм для дистанційного навчання [4].

В опитуванні серед батьків взяли участь 5 224 респонденти. Вікова категорія респондентів представлена таким чином: від 27 до 35 років – 22,7 %, від 35 до 45 років – 60 %, від 45 років і старше – 17,3 %. За гендерним розподілом з них 95,8 % – жінки і 4,2 % – чоловіки. Географічне охоплення дослідження включає в себе 21 область України і місто Київ. За типами закладів освіти, в яких навчаються діти респондентів, отримано такі дані: ліцей – 69,3 %, загальноосвітня школа – 14,9 %, гімназія – 10,1 %, заклад загальної середньої освіти – 4,8 %, навчально-виховний комплекс – 1 %.

Аналіз відкритих відповідей респондентів на питання, що можна покращити в інформаційно-цифровому середовищі закладу освіти, дозволив визначити вісім категорій щодо очікувань батьків стосовно покращення інформаційно-цифрового середовища: оновлення матеріально-технічного забезпечення, вдосконалення освітнього процесу, надання вибору щодо організації формату навчання, покращення процесу комунікації та взаємодії, використання електронного щоденника та освітніх платформ, покращення змісту навчання, наповнення сайтів і соціальних мереж закладу освіти, забезпечення інформаційної безпеки. Розглянемо, які пропозиції від батьків містить кожна з визначених категорій.

Найбільше пропозицій висловлено респондентами щодо *оновлення матеріально-технічного забезпечення*: оновлення засобів навчання та обладнання загального і навчального призначення, зокрема, комп'ютери, інтерактивні дошки, планшети, генератори та безперебійне живлення; забезпечення доступу до безкоштовного та стабільного інтернету для вчителів і учнів.

Батьків турбує *вдосконалення освітнього процесу*, вони хотіли б мати в доступі більше онлайн-уроків і відеоінструкцій, проведення додаткових уроків для учнів, які потребують допомоги, застосування індивідуального підходу до дітей.

Щодо *формату навчання*, то респонденти висловились за навчання дітей в очному і змішаному форматі.

Комунікація та взаємодія між учасниками освітнього процесу потребує покращення на таких рівнях: зворотний зв'язок від вчителів, комунікація між

батьками, учнями та адміністрацією закладу освіти, регулярні опитування серед батьків щодо покращення освітнього процесу.

Під час використання *електронного щоденника та освітніх платформ*, батьки висловили побажання щодо вчасного внесення інформації й оновлення оцінок і домашнього завдання в електронному щоденнику, та покращення його функціональності, а також впровадження в закладі освіти єдиної платформи для організації освітнього процесу і проведення навчання щодо використання платформи для вчителів, учнів і батьків.

У *змісті навчання* батьки хочуть бачити більшого використання інтерактивних методів навчання і використання цифрових засобів навчання.

Щодо наповнення *сайтів і соціальних мереж* пропонується регулярно оновлювати інформацію про освітній процес, додати корисні матеріали, наприклад, електронні підручники, рекомендації психолога, розклад занять, використовувати соціальні мережі для швидкого інформування про події та новини закладу освіти.

Питання *інформаційної безпеки* підіймається батьками щодо захисту персональних даних і впровадження політики кібербезпеки в закладі освіти. Батьки наголосили на важливості навчати учнів і вчителів базовим принципам безпеки в інтернеті.

Результати дослідження дозволяють зробити такі висновки. На думку більшості батьків, критично важливими аспектами удосконалення ІЦО ЗЗСО є оновлення матеріально-технічного забезпечення, доступ до інтернету, комунікація та своєчасний і якісний зворотний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу, використання інтерактивних цифрових інструментів під час уроків, інформаційна безпека.

Проведення регулярного опитування серед батьків для моніторингу ефективності ІЦО ЗЗСО є важливим як для адміністрації закладів освіти, так і для органів управління освітою для того, щоб оцінити якість комунікації між учасниками освітнього процесу, ідентифікувати проблемні зони, підвищити рівень довіри та залучення, врахувати потреби учасників освітнього процесу, підтримувати ефективність освітнього процесу, впроваджувати інновації, що вплине на підвищення загальної якості освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Биков, В. Ю., Овчарук, О. В., Іванюк, І. В., Пінчук, О. П., Гальперіна, В. О. Сучасний стан використання цифрових засобів для організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти: результати опитування 2022. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. № 90 (4). С. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v90i4.5036>
2. Іванюк І. В. Потреби у підвищенні кваліфікації педагогічних працівників надавати психосоціальну підтримку учням в умовах війни. *Імідж сучасного педагога*. 2023. № 3 (210). с. 34 – 39. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-3\(210\)](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-3(210))

3. Іванюк І. В., Овчарук О. В. Аналіз результатів опитування щодо цифрової компетентності вчителя в умовах організації дистанційного навчання. *Імідж сучасного педагога*. 2022. №4(205). С. 101–104. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4\(205\)-101-104](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4(205)-101-104)
4. Іванюк І. В., Паращенко Л. І. Використання батьками інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2025. №1. С. 68 –79. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-68-79>
5. Овчарук О. В., Іванюк І. В., Пінчук О. П., Гриценчук О. О., Товканець О. С., Трикоз С. В. Модель інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. № 95 (3). С. 41–57. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5186>
6. Ivaniuk I., Pinchuk O., Semerikov S. Survey on the Effectiveness of Information-Digital Environment in General Secondary Education from Parents' Perspective (1.0.0) [Data set]. Institute for Digitalisation of Education of the NAES of Ukraine. 2025. Zenodo. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15231534>
7. Ovcharuk O., Ivaniuk I., Leshchenko M. Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education: Research, Development and Policies*. 2023. № 4 (58). P. 561–574. DOI: <https://doi.org/10.1111/ejed.12589>